

földrajzért, 1982-ben Kiváló Munkáért, 1985-ben Lóczy-érem stb.).

Hatvanadik születésnapja alkalmából nagy szeretettel és tisztelettel köszöntjük BORSY ZOLTÁNT, a kiváló földrajztudóst, pedagógust, tudományszervezőt és -népszerűsítőt. Kívánjuk, hogy jó erőben és egészségesben még hosszú időn át folytassa

azt a széles körű tudományos és pedagógiai tevékenységet, mellyel eddig is jelentősen gazdagította az egyetemes földrajztudományt, a hazai föld megismerését és népünk földrajzi műveltségét.

FRISNYÁK SÁNDOR DR.

DR. JAKUCS LÁSZLÓ

JAKUCS LÁSZLÓ professzor, a földrajztud. doktora, a JATE Természeti Földrajzi Tanszékének vezetője 1986. január 21-én töltötte be 60. életévét.

JAKUCS LÁSZLÓ édesapja falusi tanító volt, aki nagyon szerette a természetet, s mindkét fiából természettudóst nevelt. (JAKUCS PÁL akadémikus, akinek igen jelentős rokontudományi kapcsolatai vannak a földrajzossal, bioökológusként tevékenykedik, s jelenleg a debreceni KLTE Ökológiai Tanszékének vezetője.)

JAKUCS LÁSZLÓ a Budapesti Egyetemen kémiát, biológiát és földrajzt hallgatott, majd geológiából szerzett diplomát.

Már egyetemi hallgatóként intenzíven foglalkozott a speleológiával. 1946-ban (20 éves korában) feltárta és feltérképezte a Dorog melletti Sátorköpusztai-barlangot. A barlangról több tudományos dolgozatot publikált, amelyekben a hidrotermális barlangkeletkezés folyamatait, geomorfológiai eredményeit alapvetően tisztázta. Kezdeti tudományos munkássága elismeréseként 1948-ban Vásárhelyi Pál-kitüntetésben részesült.

Egyetemi tanulmányai befejezése után aspiránsi ösztöndíjjal a Szovjetunióba utazott, ahol 1951-ig a — Moszkvai Geológiai Kutató Intézetben, KAMENSKIJ és AVCSINJIKOV professzorok munkatársaként — a szovjet vízföldtan és karsztomorfológia témaköreit tanulmányozta.

Ezután igen ritka életpálya kezdődött, amely három, egymásbafonódó részből áll; JAKUCS L. földfedezőként, tudósként és tanárként is maradandót alkotott.

Visszatérése után azonnal hozzálátott a hazai karsztok új szemléletű tudományos feldolgozásához. Szakvéleményeket dolgozott ki Miskolcnak karsztvizekkel való vízellátására. A Bükk-hegységi Létrástetőn új barlangrendszert tárt fel.

JAKUCS L. a karsztos barlangok keletkezésével kapcsolatban az addigi tisztán oldásos elmélettel szakítva, új, tudományos koncepciót alakított ki, mely szerint a barlangok a nem karsztos területekről a mészkőhegységekbe befolyó folyóvizek hordalékainak, azok eróziós munkavégzésének

a termékei. Először alkalmazott Magyarországon vízfestéses vizsgálatokat az ismeretlen felszín alatti hidrológiai (összefüggési) rendszerek felderítésére. Tanulmányozta a ponorokhoz tartozó völgyek nagyságát, mélységét és eróziós fejlettségét, s a felszíni karsztjelenségek elemzése alapján módszert dolgozott ki a felszín alatti, hozzáférhetetlen barlanghálózatok, üregek méreteinek meghatározására is.

Már korai tudományos vizsgálatai is alapvető fontosságú felfedezésekre vezettek. 1952-ben az Aggteleki-karszton egy 10 km-es hosszúságú és tágas folyosószakaszok, csarnokok sorozatából álló barlangrendszer létezését mutatta ki, majd ezt a feltételezett barlanglabirintust kutató tárnák mélyítésével fel is tártta.

Tudományos munkássága mellett 1951 végén megalakította a Magyar Földrajzi Társaság Karszt- és Barlangkutató Bizottságát, amely a karsztkutatókkal foglalkozó magyar szakembereket fogta össze.

1953 nyarán a Bükkben, Répáshuta mellett kutatott fel egy újabb, addig ismeretlen barlangrendszert, a Pénzpataki-ponor-barlangot.

1953-tól 10 éven át az Aggteleki Cseppkőbarlang igazgatójaként dolgozott. Ez alatt az idő alatt vízkémiai vizsgálataihoz felbecsülhetetlen segítséget nyújtott kémikus felesége. Egyébként ezek a vizsgálatok alapozták meg, sőt be is bizonyították a karsztkorrózió biogén eredetéről kialakított új felfogását. Kutatásait később kiterjesztette Kuba, Spanyolország, Olaszország, Jugoszlávia és a Szovjetunió karsztvidékeire, valamint összehasonlító vizsgálódásokat folytatott az európai magashegységek karsztterületein (Svájc, Ausztria, Franciaország). Forradalmian új karsztgenetikai nézetei alapján oppozícióba került a nagy tekintélyű francia JEAN CORBEL felfogásával, aki a hűvös klímájú területek karsztdinamikáját a meleg égővi karsztosodás elé helyezte. JAKUCS L. CORBELLEL szemben bizonyította be, hogy a szabad atmoszféra széndioxidtartalma a csapadék eredetű vizek karsztos oldódásában elhanyagolható tényező, mert a karszt-

korrozio nagyságrendje döntően a mészkövet beborító talajok biológiai agresszivitásának mértékétől függ.

1954-ben az ő szakmai irányításával KOLLÁNYI ÁGOSTON színes filmet készített az Aggteleki-cseppkőbarlangokról. A film 1958-ban a II. Nemzetközi Szeleológiai Kongresszuson (Olaszországban) elnyerte „A világ legjobb barlangfilmje” díjat.

Tudományos kutatómunkájának eredményeit több mint 150 hazai és idegen nyelvű publikációban foglalta össze. Jelentős hazai és nemzetközi elismerést szerzett könyveinek száma tizenöt (részben általános barlang- és karsztgenetikai, részben pedig regionális földrajzi témákról). Több könyvét külföldön is (NDK, Szovjetunió, Anglia, USA) kiadták.

JAKUCS L. 1970-ben védte meg akadémiai doktori disszertációját a karsztok morfológiájának kérdéskörében elért eredményeivel.

1963-tól már a szegedi József Attila Tudományegyetemen dolgozik, ahol megbízást kapott a Természeti Földrajzi Tanszék megszervezésére és vezetésére. Sajátos stílusú, nagyszerű előadásából sugárzik a geográfia szemlélete és szeretete. Folytonosan megújuló módszertani, technikai kísérleteivel tette és teszi emlékeztetessé az általa tartott stúdiókat. Az oktatómunkája szerves részét képezi a tanultak

gyakorlati bemutatása, az általa vezetett kirándulások sokasága. Ilyenkor minden lehetőséget megragad arra is, hogy baráti-emberi közelségbe kerüljön hallgatóival, őket észrevétlenül nevelje. Sok más földrajztanár őrzi az emléket azoknak a bel- és külföldi expedícióknak, amelyeket JAKUCS professzor szervezett.

A professzori feladatok ellátásán túl több tudományos és társadalmi szervezetben is aktív tevékenységet fejt ki: az MTA Tudományos Minősítő Bizottságában, az MTA Földrajzi Bizottságában, tagja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat elnökségének, társelnöke az MFT-nek, elnöke az MFT Szegedi Osztályának, elnöke a szegedi TIT-szervezetnek, a Szegedi Akadémiai Bizottság Környezettudományi és Területfejlesztési Szakbizottságának stb.

JAKUCS professzort, a hazai geográfus társadalom egyik igen megbecsült, tisztelt és szeretett vezetőjét tiszta szívből köszöntjük és kívánjuk, hogy még hosszú éveken át jó erőben és egészségben folytassa eredményes oktató, kutató és tudománysszervező munkáját a fiatal geográfusnemzedékek nevelésében és a hazai geográfia hírnevének további öregbítésében!

TÓZSA ISTVÁN DR. —
MOLNÁR KATALIN DR.

DR. MÉRŐ JÓZSEF

A Magyar Földrajzi Társaság múlt évi 108., rendes közgyűlésén nagy örömről számolt, hogy a Lóczy-emlékérem kitüntetettjeinek sorában üdvözölhették MÉRŐ JÓZSEFET, a földrajztudomány kandidátusát, az ELTE Általános Iskolai Tanárképző Főiskolai Kara főiskolai tszv. tanárát, Társaságunk választmányi tagját. A magas kitüntetés méltó elismerése a hazai szakközvélemény tiszteletét élvező jeles pedagógus, kutató és tanszéksszervező példás munkásságának. Ugyanakkor fontos mérőkövet is jelent eddigi eredményes pályafutásának életútján. Kollégánk nevezetesen évfordulóhoz érkezett; nemrég betöltött 60. születésnapja érdemes számvetésre is jó alkalomként kínálkozik.

MÉRŐ JÓZSEF a földrajztudomány azon művelői közé tartozik, akik a színvonalas szakemberképzést a legfontosabb feladatuknak, legfőbb célkitűzésüknek tekintik. Mélységes meggyőződéssel vallotta és vallja, hogy a földrajztudományok tekintélyének visszaszerzését az általános és középiskolai földrajzórák rangjának emelésével kell kezdeni. Ehhez pedig jó földrajztanárokat kell

képeznünk, nevelnünk. Minden bizonnyal ez a felismerés motiválta elhatározását, amikor búcsút mondott a TTK Természeti Földrajzi Tanszékének, hogy a mai Főiskolai Kar elődjének, a Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Budapesti Kihelyezett Tagozatának földrajzi tanszékét megszervezze.

MÉRŐ JÓZSEF egész tevékenységét a szakma iránti elkötelezettség, a munka szeretete, az alkotás öröme jellemzi. Saját erejére támaszkodva jutott el a tanítói oklevélig, amely a felszabadulás után feljogosította arra, hogy előbb tanítóként, majd 1949–1957 között a Népművelési Minisztériumban főelőadóként segítse a szocialista nevelésügy és közművelődés kibontakozásának ügyét. Közben az ELTE TTK földrajz szakán középiskolai tanári diplomát szerzett, majd az Eötvös Gimnázium földrajztanáraként és középiskolai szakfelügyelőként tevékenykedik, megszervezi az egyetemi doktori fokozatot is.

1964-ben nevezik ki az ELTE TTK Természeti Földrajzi Tanszékére adjunktusnak. Ott védi meg kandidátusi disszertá-